

Hoogbegaafdheid en de kerk

Drs. B. M. Sinke-uan Kooten is supervisor bij Emmaüs Pastorale Supervisie, Coaching en Interactie en onderzoeker van de relatie tussen *hoogbegaafdheid* en geloof/ kerk (o.a. voor ChooChem). Voor reactie en vragen (ook voor folders m.b.t. dit onderwerp): info@emmaus.pastoraal.nl

Kerken hebben vrijwel geen kennis over hoogbegaafdheid. Dat concludeerde drs. B.M. Sinke-van Kooten onlangs uit een onderzoek dat zij deed onder veertien rooms-katholieke en protestantse kerkgenootschappen. De redactie van De Waarheidsvriend vroeg haar wat de kerk naar haar mening zou moeten doen.

Iemand is hoogbegaafd, als:

- zijn IQ hoger is dan 130.
- hij een hoge motivatie heeft (= graag en 'gedreven' iets willen doen, onderzoeken of bestuderen) en
- hij creatief kan denken (origineel, apart en anders).

Bij hoogbegaafdheid bestaan er meer verbindingen tussen de verschillende hersencellen. Daardoor zijn denkwijze en denkpatronen anders. Hoogbegaafdheid is erfelijk. Hoogbegaafdheid komt evenveel voor bij mannen als bij vrouwen. Hoogbegaafden zijn religieus gevoeliger. Twee tot drie % van de mensen is hoogbegaafd.

Geen problemen dus!

Een hoogbegaafde (zowel man als vrouw!) hoeft geen last te hebben van zijn hoogbegaafdheid als hijzelf en zijn omgeving (school, werk, familie, vrienden, kerk) zijn anders zijn respecteren.

Helaas, wel problemen!

Zo'n 50% van de hoogbegaafden heeft echter wel problemen, omdat:

- zij heel andere onderwerpen interessanter vinden dan de mensen om hen heen;
- de mensen om hen heen hun

gedachtegang en gedachtesprongen vaak niet snappen of niet kunnen volgen;

- zij werk (moeten) doen dat zij al kennen, waarin zij dus geen uitdaging meer zien;
- zij graag, en vaker dan anderen, behoefte hebben aan momenten waarop zij alleen willen zijn;
- zij graag dooronderhandelen en meer/alle kanten van een zaak willen onderzoeken;
- zij de - door net onbegrip van de mensen om hen heen ontstane - gevoelens van boosheid, verdriet en eenzaamheid niet uiten. Als zij dat wel doen, dan vinden - zij daar meestal geen gehoor voor.

De gevolgen van het gebrek aan erkenning door de omgeving en van herkenning bij/door andere hoogbegaafden in de omgeving zijn dat:

- zij er in eerste instantie van uitgaan dat zij zelf raar zijn;
- zij er in eerste instantie van uitgaan dat zij zelf alles fout doen (faalangst / perfectionisme). In plaats van her- en erkennen dat zij de dingen niet fout doen, maar 'alleen maar' anders;
- zij vaak een negatief zelfbeeld (weinig eigenwaarde en zelfvertrouwen) hebben;

Illustratie van Erica Ringelberg uit: 'Hoogbegaafd, nou en?', geschreven door Wendy Lammers van Toorenburg.

- door de voortdurende ervaring met het ontbreken van erkenning en begrip bij anderen, dat zij geen aandacht (meer) voor henzelf durven vragen.

Een hoogbegaafde kan ook problemen ondervinden in de kerk. Een deel van de hoogbegaafden:

- wordt van catechisatie gestuurd (of blijven zelf- onder druk - weg), omdat zij vervelende vragen stellen, die anderen aan het twijfelen (zouden kunnen) brengen. De dominee of ouderling zou echter ook antwoord kunnen geven en, samen, onderzoeken waar de vraag vandaan komt.
- wordt door de dominee met de nek aangekeken, omdat zij de dominee vragen waarom hij in deze preek dit zei, maar een vorige keer iets anders. Dit wordt opgevat als persoonlijke kritiek, terwijl hij/zij juist oprecht op zoek is naar (de oorzaak van) het verschil: Waar om in deze situatie zus en in een andere situatie zo? Wat kan ik daarmee doen? Wat betekent dat voor mijn doordeweekse activiteiten?
- wordt door de ouderling min of meer in de ban gedaan, omdat zij ook belangstelling hebben voor andere kerkgenootschappen of geloofsbelevingen. Zij zien hun kerk niet als de enige ware, maar als een van de christelijke kerken die Gods Woord verkondigen.
- wordt door hun eigen bijbelkringleden op de vingers getikt, omdat zij te veel informatie uit een hoofdstuk halen, terwijl het niet de bedoeling is om zo diep te gaan.
- brandt op in de gemeente, omdat ze al hun energie steken in kerkelijke activiteiten, maar zelf niet gevoed worden en met hun vragen blijven zitten.
- gaat niet meer naar de kerk, omdat ze niet kunnen voldoen aan wat er van hen verwacht wordt: enthousiast 'normaal' met elkaar